

TORNSEGLARE



Tornseglarens läte är förknippat med sommar.
Foto: P-G Bentz

Ständigt på vingarna

Få läten hör den svenska sommarkvällen till så mycket som ljudet av en flock tornseglare som skriande drar runt över hustaken. Tornseglaren tillbringar nästan all tid på vingarna, den gör inte ens avbrott för sömn eller parning! Återkomsten från Afrika sker i maj och när september börjar har de allra flesta redan lämnat landet. Tornseglaren har minskat kraftigt under 2000-talet och beståndet har halverats under denna period. En viktig orsak är förmodligen brist på boplatser orsakat av att tegelpannor ersätts av plåt som takbeklädning.

Tegeltak och holkar

Tornseglaren häckar gärna under tegelpannor eller i andra typer av håligheter på ekonomi-byggnader. Tornseglaren är hjälplös på marken och kräver mycket luft under vingarna när den lämnar boet. Bohålet ligger därför minst tre meter över markytan vilket man skall tänka på om man sätter upp holkar. De 1–4 äggen läggs i början av juni och ruvas i ca 20 dygn. Ungarnas botid varierar beroende på tillgång på föda. Vid långvariga perioder med lågtryck och regn kan ungarna sänka kroppstemperaturen och gå i tillfällig dvala ett par dygn.

Luftplankton

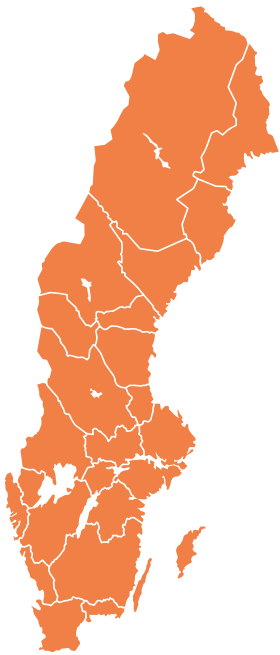
Små och medelstora insekter (<8 mm) och spindlar, s k luftplankton, samlas i strupsäcken när tornseglaren flyger fram i lufthavet. Insekterna samlas till en boll som föräldern matar ungarna med.

Hot mot tornseglaren

Många tegeltak har ersatts av plåttak på den svenska landsbygden de senaste decennierna.

De största hoten är

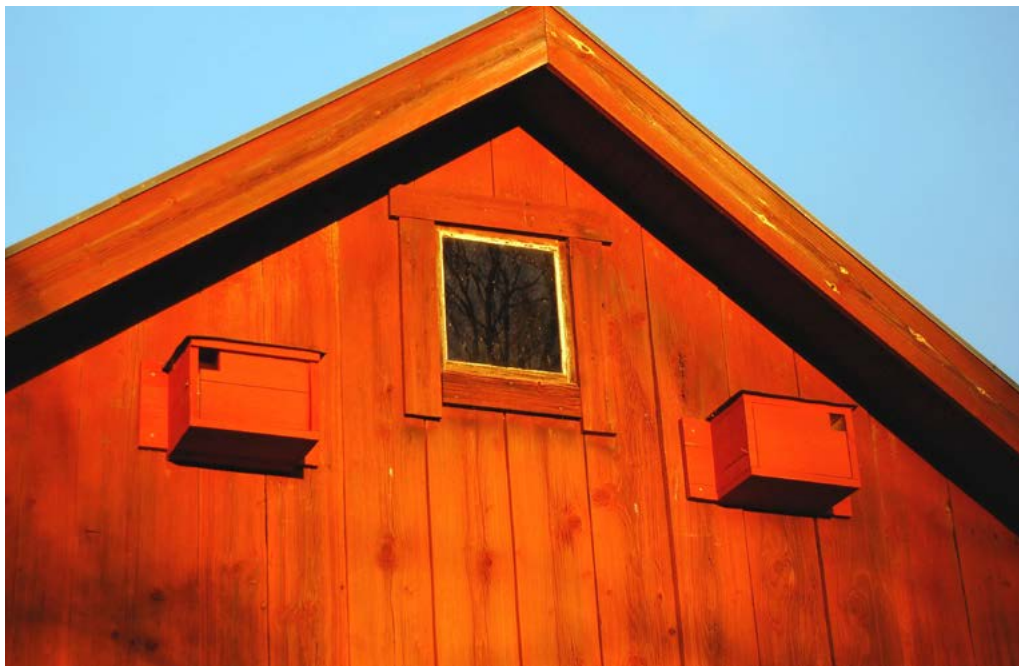
- Att tegeltak ersätts av plåttak
- Hängrännor som hindrar fri inflygning till boet
- Buskar och träd som hindrar fri inflygning till lämpliga boplatser
- Upphörd djurhållning
- Minskad tillgång på flygande insekter



Utbredningskarta tornseglare

- förekomst under hela året
- förekomst under sommaren





Tornseglaren kan flytta in i holkar som sätts på ekonomibyggnader. Foto Petter Haldén

DU KAN HJÄLPA TORNSEGLAREN

Behåll dina tornseglare på gården genom att underhålla eller skapa nya boplatser.

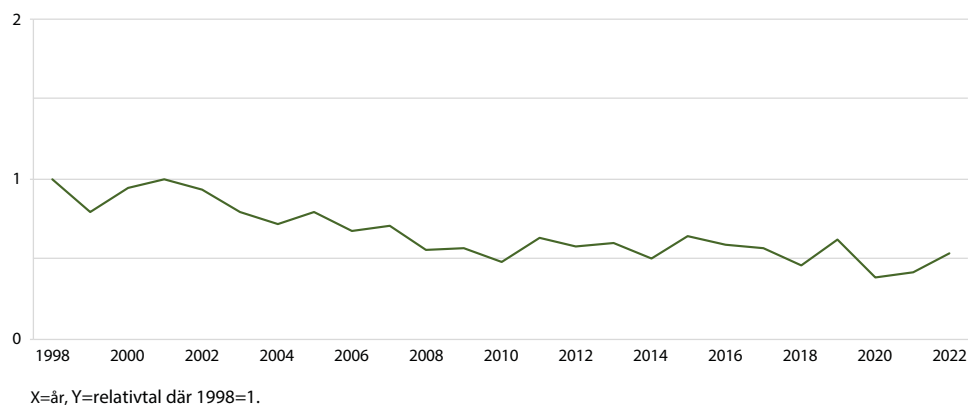
Boplatser

- Renovera tegeltak istället för att lägga plåttak där det finns tornseglare.
- Sätt upp holkar vid läggning av plåttak på tegeltak med tornseglare.
- Vid uppsättning av hängrännor på tegeltak, se till att inflygning till bohål är möjlig.
- Underlätta fri inflygning till lämpliga boplatser genom att röja träd och buskar.
- Om boplatser saknas, sätt upp holkar, det gynnar även stare.

Föda

- Varierad växtföljd med blommande grödor som raps och klöverfrö ger mycket insekter
- Skapa sprutfria kantzoner.
- Anlägg våtmarker, det ger mycket insekter.
- Anlägg blommande fältkanter

Beståndstrend i Sverige för tornseglare



Beståndstrenden bygger på inventeringsdata från Svensk fågeltaxerings standardrutter som startade 1998. Läs mer här: <https://www.fageltaxering.lu.se>

Tips!

Lär dig mer om fåglar i odlingslandskapet och lyssna till dess läte, med Jordbruksverkets app **LärKvitter**. Du hittar den på AppStore eller GooglePlay. Sök på *Jordbruksverket*